

COVID 19 – ის შემდგომი გამოწვევები და ეკონომიკური პანკოტარების მოქალაქის ტრანსფორმაცია

გიორგი წიკლაური
სტუ-ს დოქტორანტი

რეზიუმე

მსოფლიო ისტორიის მანძილზე არა ერთი დიდი გლობალური დაავადება ყოფილა, რომლებიც მილიონობით ადამიანის სიცოცხლეს უქმნიდა საფრთხეს, ბევრი მათგანი არც თუ ისე შორეულ წარსულში, შუა საუკუნეებშიც მძვინვარებდა, რომელთა წინააღმდეგაც მედიცინა სამწუხაროდ დიდი ხნის განმავლობაში უშედეგოდ იბრძოდა.

მაგრამ ადამიანის ინფექციებთან ბრძოლა წარსულში არ დარჩენილა, თანამედროვე მედიცინაც ისევე როგორც წარსულში, ახლაც უამრავი გამოწვევის წინაშე დგას რომლის უახლესი მაგალითიც კორონავირუსია.

უმუშევრობის მატება, ტურიზმის და ბიზნესის გაჩერება, ჯანდაცვის სფეროს სირთულეები, ბაზრებზე ფასების ვარდნა, ვალუტის გაუფასურება, სავაჭრო მიმოსვლების შეჩერება ის შედეგებია რომლებიც გამოწვევის სახით დგას დღე მსოფლიო ეკონომიკის წინაშე,

საკვანძო სიტყვები: კორონავირუსი,

CHALLENGES AND TRANSFORMATION OF ECONOMIC DEVELOPMENT MODELS AFTER COVID 19

Giorgi Tsiklauri

Georgian Technical University, Phd Student

ABSTRACT

There were many diseases during the history, which were threats for millions of lives. Many of these diseases were in mid-centuries, and for many years, medicine was powerless against them.

But this war against infections was not only in the past, modern medicine faces dozens of challenges as well, and the newest example is coronavirus.

Increase of unemployment, regression of tourism and businesses, problems in public health care system, devaluation of currency and price changes on markets, decreased trade transportations and etc. these are the results that exist as a challenge for modern world economic.

შესავალი

21 საუკუნის ჯერ-ჯერობით ერთ-ერთი ყველაზე დიდი გლობალური მოვლენა კორონავირუსის გავრცელება იყო. ამ მოვლენამ, რომელიც საინფორმაციო წყაროების მიხედვით ჩინეთიდან დაიწყო გავრცელება და მსოფლიო მოიცვა, არნახული ზიანი მიაყენა როგორც მოსახლეობას, ასევე სხვადასხვა სახელმწიფო თუ კერძო სექტორს.

კორონავირუსი (COVID-19) ინფექციური დაავადებაა, რომელიც 2019 წელს, ახალაღმოჩენილი კორონავირუსის ტიპითაა გამოწვეული. ადამიანთა უმეტესობას ამ ვირუსით იმფიცირებისას ჩვეულებრივი მსუბუქი რესპირატორული სიმპტომები ახასიათებს, ხოლო ხანშიშესული ადამიანებისა და ჯანმრთელობის სხვადასხვა სირთულეების მქონეთათვის, ეს დაავადება ძალიან სერიოზული სირთულეებით შეიძლება წარიმართოს [4].

2020 წლის მარტის მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციის განცხადება, როცა კოვიდ ინფექცია პანდემიად გამოცხადდა, მართლაც გლობალური მოვლენა იყო რითაც ამ დაავადების სიმწვავესა და მსოფლიოს ახალი გამოწვევას გაესვა ხაზი.

კორონავირუსის „კრიზისი“ არ არის მხოლოდ სამოქალაქო და ჯანდაცვის სფეროს თავსატეხი, ეს კრიზისი შეეხო თითქმის ყველა სფეროს, ამის შედეგია მაგ. შემცირებული შემოსავლები, რომელიც გამოწვეულია უმუშევრობის დონის მატებით, ბიზნეს სექტორის „გაჩერება“, როცა შეწყდა თითქმის ყველანაირი სახის წარმოება ქვეყნებში, სამოქალაქო თუ სხვა სახის მომსახურების ობიექტების დახურვა, ინვესტიციების შემცირება (თუნდაც უცხოური), რამაც პირდაპირი გავლენა იქონია ადგილობრივი ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებაზე, 2020 წლის განმავლობაში ტურიზმის პრაქტიკულად გაჩერება, რომელმაც იმოქმედა ისეთი ქვეყნების ეკონომიკაზე, როგორიც საქართველოა, რომელიც მისი წლიური შემოსავლის დიდ ნაწილს ზუსტად ტურიზმზე ამყარებს, ასევე ბაზარზე ფასების არნახული ვარდნა, ამ ყველაფერმა გლობალურ ეკონომიკასა და ფინანსურ ბაზრებზე სერიოზული ნეგატიური შედეგები გამოწვია

აქვე შევეცდები დიაგრამებით წარმოვადგინო კოვიდ ინფექციით გამოწვეული მნიშვნელოვანი ნეგატიური შედეგები.

მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციის მიერ 2020 წლის ოქტომბრის თვის ჩათვლით მონაცემები ასე გამოიყურება [5].

Global Situation

35,347,404
confirmed cases

1,039,406
deaths

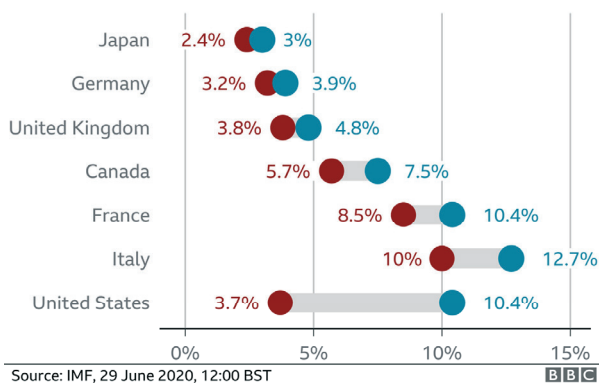
Source: World Health Organization

Data may be incomplete for the month of Dec 21

ასევე საერთო სურათის აღსანერად გამოვიყენებ რამდენიმე დიაგრამას, რომელიც ნათლად ასახავს მსოფლიო ეკონომიკურ მდგომარეობას, რომელიც კორონა კრიზისმა განაპირობა. ეს დიაგრამა ასახავს თუ რა მდგომარეობაა სხვადასხვა ქვეყნებში დასაქმების მხრივ, სადაც ნათლად ჩანს, რომ ყველა ჩამოთვლილ ქვეყანაში (განვითარებული ქვეყნები) დასაქმების კუთხით უმუშევრობის დონე საგრძნობლად მომატებულია:

World economies struggling with rising unemployment

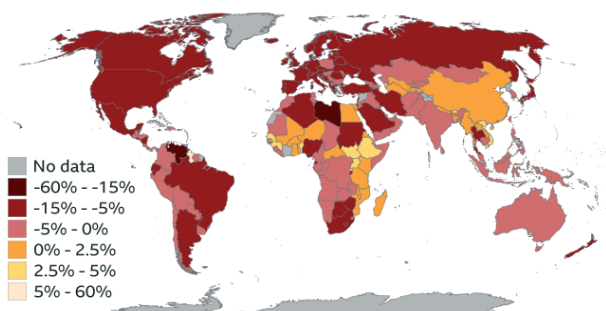
Yearly unemployment rate change, 2019-2020

მსოფლიო ბანკის მიხედვით ბევრი განვითარებული ქვეყნის ეკონომიკამ განიცადა მცირედი ეკონომიკური ზრდა კორონავირუსის პანდემიამდე პერიოდში, მაგრამ ახლა პანდემიის პერიოდში ეს ქვეყნები კიდევ უფრო დიდი გამოწვევის წინაშე დგანან [6], ეს კი მსოფლიო ეკონომიკისთვის ახალ გამოწვევებს ნიშნავს, რომლისთვისაც მსოფლიო უნდა მოემზადოს. ზუსტად ამ მოვლენას ასახავს შემდეგი სურათი - რეცესიის ზღვარზე მყოფი ქვეყნები [1].

Majority of countries on the brink of recession

Real GDP growth, Q1 2020

გლობალური კარანტინის გამოცხადებამ და მოსახლეობის სახლებში დარჩენამ ნავთობის ფასზეც მნიშვნელოვნად იმოქმედა. აქვე აღსანიშნავია, რომ ნავთობი ერთ-ერთი ყველაზე მოთხოვნი ნედლეულია ბაზარზე. ფასის ეს ვარდნა პირდაპირ მიაწვდის თუ რა მდგომარეობაშია მსოფლიო ეკონომიკა:

Oil price in 2020

Brent crude, US dollars per barrel

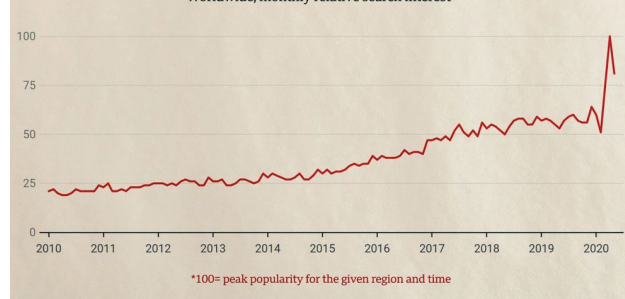

ამ ზემოთ აღნიშნული დიაგრამებიდან ჩანს ის მნიშვნელოვანი ასპექტები, რომლებიც გამოიწვია კრიზისმა და ეს არის ზუსტად ის გამოწვევები, რომელიც დღეს დგას მსოფლიოს წინაშე - უმუშევრობა, გლობალური რეცესია და ჯანდაცვის სფეროს ვალდებულება ებრძოლოს ვირუსს.

ამ ყველაფერმა ქვეყნების ეკონომიკური განვითარების კურსი შეცვალა, პირველ რიგში იმიტომ, რომ შეიცვალა ბიუჯეტიდან თანხების პრიორიტეტული გადანაწილება, უფრო მეტი დანახარჯი ჯანდაცვის სფეროზე გადადის, ნახალისება სჭირდება მცირე და საშუალო ბიზნესს, ეკონომიკის (ამ შემთხვევაში გაყიდვების) დიდი ნაწილი „ონლაინ“ გაყიდვებზე გადავიდა, სადაც ხალხი სახლიდან გაუსვლელად იძენდა პროდუქციას [2].

Google-searches for 'food delivery' hit a record high in April

Worldwide, monthly relative search interest*

თუ გავიხსენებთ ეკონომიკის განმარტებას, რომ ესაა დარგი, რომელიც სწავლობს თუ როგორ იყენებს ხალხი თავის შეზღუდულ რესურსებს [3], ცხადი გახდება რომ კორონა კრიზისის შემდგომ პერიოდში ეს საკითხი ათმაგად უფრო აქტუალურია, სადაც

ეს შეზღუდული რესურსები კიდევ უფრო შეზღუდული იქნება.

როგორც უკვე ვთქვი, კორონავირუსით გამოწვეული კრიზისი არ დასრულებულა და ჯერ კიდევ აქტიურ ფაზაშია ეს პროცესი. დანამდვილებით ვერავინ ამბობს თუ რა მდგომარეობა იქნება 2021 წელს - კორონა კრიზისის ერთი წლის თავზე, ამიტომ ქვეყნებს ესაჭიროებათ თავიანთ ეკონომიკასა და მდგომარეობაზე გათვლილი ეკონომიკური განვითარების გეგმა, მოდელი, რომელიც მათ ამ მდგომარეობიდან გამოიყვანს. ჯერ-ჯერობით არც ერთ ქვეყანას არ აქვს შემუშავებული სამოქმედო გეგმა, რომელიც მის ეკონომიკურ განვითარებას დააჩქარებს.

დასკვნა

მიუხედავად იმისა, რომ ამ ვირუსის შესწავლა აქტიურად მიმდინარეობს, მაინც ძნელი სათქმელია რამდენ ხანს გასტანს მსოფლიოში ეს მდგომარეობა და ის კრიზისი, რომელიც კორონა ვირუსითაა გამოწვეული. მაგრამ ერთი რამ ცხადია, ყველა ქვეყანას გამომდინარე მისი ეკონომიკური, დემოგრაფიული, მდგომარეობისა, მისი სიძლიერეებისა და გამოწვევებიდან გამომდინარე, განსხვავებული პერიოდი დასჭირდება რათა აღმოფხვრას ეს ზიანი, ამიტომ მიზანშეწონილი იქნება ეკონომიკური განვითარების მოდელები ზუსტადაც ამ სფეროებზე (ჯანდაცვა, ბიზნესი, ტურიზმი...) იქნეს ორიენტირებული.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. <https://www.bbc.com/news/business-51706225>
2. <https://www.bbc.com/future/bespoke/follow-the-food/how-covid-19-is-changing-food-shopping.html>
3. GREGORY MANKIW: PRINCIPLES OF Microeconomics, FIFTH EDITION. SOUTH-WESTERN CENGAGE Learning. P,4,
4. https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_1.
5. <https://covid19.who.int/>
6. <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2020/06/08/the-global-economic-outlook-during-the-covid-19-pandemic-a-changed-world>.